

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

Ekosysteemifoorumi: *Suomen meripolitiikan kehittäminen 24.4.2018*

TYÖPAJAN TULOKSET

Valtameret ja ilmastonmuutos, biodiversiteetti, kuormitus maalta merelle

HAASTE	RATKAISUAIHIOT	ETENEMINEN
Tahtotila ja toiminta Suomen nostamiseksi aktiiviseksi ja rakentavaksi toimijaksi valtamerten suojelussa	Poliittinen tahtotila Resursointi Ollaan oikeissa pöydissä (YK, EU, IMO ym.) Ympäristöasioiden integrointi eri alojen koulutukseen, meriympäristölähettiläät	Valtamerten suojelu hallituksen agendalle ja budjettiin Viedään hyvää koulutusta, osaamista (VELMU) ja hallintoa (HELCOM, ocean governance) Valtamerten suojelu osaksi diplomatiaa ja kehitysyhteistyötä, kummivaltiot, monialaiset yhteistyöhankkeet, YK:n v.2020 SDG14-konf. näkyvästi, aloite?
Mertensuojelun kokonaisuhyötyjen osoittaminen	Osoitetaan kytkennät: ylikalastus, merenpinnan nousu -> mm. pakolaisaalto Ulkoisvaikutusten sisäistäminen Suojelun huomioiminen investoinneissa, green bonds Tehdään ympäristönsuojelusta myös bisnestä	Ympäristökasvatus Asiantuntijaverkosto, mukaan taloustieteellinen osaaminen ja sidosryhmät Viestitään miksi on tärkeää Public-private -kumpp.mallit
Suomalaisen osaamisen lisääminen ja törmäyttäminen	Törmäytetään eri alojen osaaminen Hyödynnetään disruptiivisuutta Tehdään toimintaympäristöjen muutoksesta mahdollisuuksia	Resursointi koulutukseen ja tutkimukseen Törmäytystilaisuudet Meriympäristön suojelun osaamisen parempi integrointi meriklusteriin

2) Meriklusteri: yritykset

HAASTE	RATKAISUAIHIOT	ETENEMINEN
<p>Suomessa ajatellaan pienesti, ei isosti</p> <ul style="list-style-type: none"> -vision puute -rohkeuden puute -skaalautuvuus	<p>Yrityksissä siirtyminen tekemisestä ohjaamiseen, ei tehdä itse kaikkea, Yksin tekemisestä alliansseihin, eri osaamisten yhdistäminen</p> <p>Suomi-ajattelusta globaaliin ajatteluun</p> <p>Asiakkaan ongelmaan ratkaisuja, co-creation asiakkaan kanssa</p> <p>Liiketoiminnan logiikan muutos: uudet ansaintamallit, liiketoiminnan mittareiden uudistaminen, odotusarvo</p>	<p>Määritetään kansalliset teemat, prioriteetit ja missioiden rakentaminen (mm. FP9)</p> <p>Monialainen toiminta</p> <p>Ratkaisujen työstäminen talkootyönä</p>
<p>Toimintaympäristön muutos</p> <ul style="list-style-type: none"> -Skaalautuvuus -Rahoituslogiikan muutos - Suom. yritykset myydään ulkomaille - Keskikokousten yritysten kasvulle rahoitusinstrumentti	<p>Tunnistettava kriittiset osaamiset, joille on kysyntää globaalista - avainpelurin aseman saavuttaminen</p> <p>ICT:n käyttö ratkaisuissa yksi vahvuus</p> <p>Ajatellaan isosti, hyödynnetään momentum</p>	<p>One Sea -ajatusmallin levittäminen</p> <p>Ekosysteemien kehityksen tukeminen</p> <p>Yritysvetoisesti alkuun, Business Finlandilta työkalut jatsoon</p>

2) Meriklusteri: tuotekehitys

HAASTE	RATKAISUAIHIOT	ETENEMINEN
Globaalisti vaikuttava T&K -kilpailukyvyyn edistäjänä	Joustava, pitkäjänteinen rahoitus (kansallinen ja EU) Globaali verkostoituminen, näkyvyys ja vaikuttaminen (rahoitukseen) T&K:n suuntaaminen liiketoimintalähtöisistä tarpeista ja trendit	EU -verkostoituminen, vaikuttaminen ja osallistuminen, suomalaisen osaamisen näkyvyys Meri yhdeksi Business Finlandin strategiseksi teemaksi
Mahdollistava hallinto	Liikennejärjestelmän norminpurku Poikkihallinnolliset yhteistyöryhmät, vaikuttaminen globaalisti Merialuesuunnittelu	Norminpurkua edistävät kampanjat Vaikuttaminen (EU ja IMO) alan tarpeista Testialueet, kaavoitus ja EU-infra/verkkosuunnitelma (TEN-T) Tiedon keruu ja jakaminen yli rajapintojen, pelisäännöt tähän
Uudistuva T&K- ja liiketoimintaekosysteemit	Tutkimus & liiketoimintakärjellä toimivat ekosysteemit Ekosysteemien rajapinnat	Vetovoimaisia esimerkkejä, One Sea tunnettaviksi Haastavien ekosysteemien tunnistaminen

HAASTE

RATKAISUAIHIOT

ETENEMINEN

OSAAMINEN

- koulutusohjelmien /opettajien taso
- ei tarpeeksi ristiin-/lisäkoulutusta
- merialan ICT/sähkö-osaajat
- tiedon jakaminen, innovaatiot esiin?
- alan houkuttelevuus

IMAGO

- julkikuva on "telakan hitsarit" ja "lakkoilevat merimiehet"
- mediassa ei tunneta/ymmärretä alaa
- meriklusterilla ei ole näkyviä tuoreita kasvoja
- meriklusterin vaikutus esim. CO2- päästöjen vähentämiseen ei näy tarpeeksi

Merenklusterin koulutus tehokkaasti , uudet opetusohjelmat

Kauppamerenkulun liiketoiminnan ymmärrys/siirtyminen alan sisällä (meri- ja maapuoli)

Jatkuva oppiminen/täydennyskoulutus tehokasta, työntekijävaihto yritysten välillä ja alan sisällä, kansainvälisyys

Meripolitiikka vastuutettu valtion puolella vahvemmin

OSAAMINEN

- Laaditaan kansallinen suunnitelma meriklusterin koulutuksen tehokkaasta järjestämisestä (alan oppilaitokset, edunvalvojat ja OKM/TEM)
- Varmistetaan korkeatasoiset, koko alan huomioivat koulutusohjelmat (alan oppilaitokset, edunvalvojat ja OKM/TEM)
- Varmistetaan kauppamerenkulun liiketoiminnan ymmärrys koulutuksessa (koulutusohjelmat, alan yritykset)
- Vastuutetaan meripolitiikka / virtuaalinen meriministeriö (alan etujärjestöt/VNK/TEM)
- Eduskunnan meriryhmän jatkuvuus ja pysyvyys (eduskunta)
- Tuetaan jatkuvaa oppimista ja täydennyskoulutuksia mm. työntekijävaihdolla Suomessa myös kansainvälisesti (alan yritykset ja edunvalvojat)

IMAGO / NÄKYVYYS

- kehitetään klusterin näkyvyyttä ratkaisujen alana "telakan hitsarien", "valittajien toimialan" ja "lakkoilevien merimiesten" sijaan luomalla kuvallista markkinointimateriaalia alalla (edunvalvojat ja yritykset) -> näkyviä kasvoja, esiin mahdollisuudet vaikuttaa
- varmistetaan että meriklusteri näkyy positiivisesti, alan yritykset kilpailevat näkyvyydestä , luodaan faktapaketit medialle (edunvalvojat ja alan yritykset); ei lannistuta hyvien tarinoiden syöttämisessä medialle

3) Suomi turvallisen ja hyvin sujuvan merilogistiikan varassa?

HAASTE	RATKAISUAIHIOT	ETENEMINEN
Digitaalisesti resurssitehokas (yhteentoimiva ja yhteensopiva) kuljetusketju	<ol style="list-style-type: none"> 1. Standardointi- ja säädöstyöhön vaikuttaminen 2. Lohkoketjupohjaisten ratkaisujen kehittäminen toimijoiden tietojen kytkemiseksi verkostoon 3. Parannetaan ymmärrystä siitä millaisiin haasteisiin etsitään ratkaisua (ymmärrys tarpeesta) 4. Logistisen ketjun haasteita ja mahdollisuuksia käsittelevä ekosysteemi (vrt. OneSea) - haaste?	
Siirtyminen muutosvastarinnasta muutoksen kiihdyttämiseen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valtiovallan, viranomaisten, AY-liikkeen ja muiden toimijoiden mukaan saaminen ja sitoutuminen muutoksen tekemiseen ja mahdollistamiseen (aidosti, pitkäjänteisesti) 2. Edistetään ja tuetaan työelämän/ammattien kehitystä (osaaminen)	
Tiedon/tietopääoman omistajuus Tietoturva, kyberturvallisuus, tietosuoja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kuljetusten ja tiedonsiirron turvallisuuden varmistaminen avoimen ja jaetun tiedon tilanteessa 2. Hyödynnetään olemassa olevia strategioita ja ratkaisuja 3. Huomioidaan varautuminen (mm. jatkuvuus) 4. Kattava osaamisen varmistaminen	

Suomi turvallisen ja hyvin sujuvan merilogistiikan varassa?

HAASTE	RATKAISUAIHIOT	ETENEMINEN
<p>1. Miten huolehditaan meriliikenteen toimintavarmuudesta, sujuvuudesta ja turvallisuudesta vaikeissa olosuhteissa</p> <p>-viranomaisyhteistyö, toimijoiden yhteistyö</p> <p>-yhteistoiminta verkostoissa (viranomaiset, elinkeino, lainsäädäntö). tiedonkulku</p> <p>-työmarkkina-asiat (kustannustaso, työmarkkinatoimet, lakot)</p> <p>-satamien markkinaehtoisuus ja sen turvaaminen</p> <p>-sataminfran valmistaminen</p> <p>-talvimerenkulun toimivuus ja merenkulun turvallisuus (jäänmurto ja laivojen jäissäkulkukyky, tiedonkulku, yhteistyö, rahoitus)</p>	<p>-viranomaisyhteistyö, toimijoiden yhteistyö</p> <p>-luvitusprosessien sujuvuus (satamat) -> investoinnit sujuviksi</p> <p>-terve elinkeino, joka pitkäjänteisesti voi kehittää omaa toimintaansa (<- ympäristöystävällisyys, kuljetukset, huoltovarmuus)</p> <p>-aktiivinen vaikutus IMO:n päätöksentekoon sekä EU-päätöksenteossa</p> <p>-globaalipäätöksenteko</p> <ul style="list-style-type: none"> - turvallisuus - laajaa tutkimusta	

HAASTE	RATKAISUAIHIOT	ETENEMINEN
<p>1. Miten huolehditaan meriliikenteen toimintavarmuudesta, sujuvuudesta ja turvallisuudesta vaikeissa olosuhteissa</p> <p>-yhteistoiminta verkostoissa (viranomaiset, elinkeino, lainsäädäntö). tiedonkulku</p> <p>-työmarkkina-asiat (kustannustaso, työmarkkinatoimet, lakot)</p> <p>-satamien markkinaehtoisuus ja sen turvaaminen</p> <p>-sataminfran valmistaminen</p> <p>-talvimerenkulun toimivuus ja merenkulun turvallisuus (jäänmurto ja laivojen jäissäkulkukyky, tiedonkulku, yhteistyö, rahoitus)</p> <p>-ympäristölainsäädäntö tiukkenee</p>	<p>-viranomaisyhteistyö, toimijoiden yhteistyö</p> <p>-luvitusprosessien sujuvuus (satamat) -> investoinnit sujuviksi</p> <p>-terve elinkeino, joka pitkäjänteisesti voi kehittää omaa toimintaansa (<- ympäristöystävällisyys, kuljetukset, huoltovarmuus)</p> <p>-aktiivinen vaikutus IMO:n päätöksentekoon sekä EU-päätöksenteossa</p> <p>-globaalipäätöksenteko</p> <ul style="list-style-type: none"> - turvallisuus - laajaa tutkimusta 	

HAASTE	RATKAISUAIHIOT	ETENEMINEN
<p>1. Miten huolehditaan meriliikenteen toimintavarmuudesta, sujuvuudesta ja turvallisuudesta vaikeissa olosuhteissa</p> <p>-talvimerenkulun toimivuus ja merenkulun turvallisuus -regulaatio -kustannusrakenne</p>	<p>-viranomaisyhteistyö, toimijoiden yhteistyö</p> <p>-aktiivinen vaikutus IMO:n päätöksentekoon sekä EU-päätöksenteossa</p> <p>-globaalipäätöksenteko</p>	
<p>2. Miten mahdollisesta vastuullinen, energiatehokas ja vähäpäästöinen merilogistiikka?</p> <ul style="list-style-type: none"> - ympäristöregulaatio - kustannukset ja ajoitus; (alus)investointien ajallinen kohdentaminen (yhdessä ja samanaikainen, tasapuolinen) 	<ul style="list-style-type: none"> - kustannukset ja ajoitus; (alus)investointien ajallinen kohdentaminen (yhdessä ja samanaikainen, tasapuolinen) - päätöksenteossa ymmärrettävä Suomen asema saarena 	

HAASTE	RATKAISUAIHIOT	ETENEMINEN
<p>3.</p> <ul style="list-style-type: none"> - logistiikan päätöksenteko siirtynyt monella ulkomaille (ymmärrys erikoisolosuhteista vähenee, kontaktit vähenee jne.) - kilpailukyky pitää säilyttää koko kuljetusketjussa (multimodaali) 	<ul style="list-style-type: none"> - varautuminen, riskienhallinta, harjoitukset, yhteistyö - raskaan jäänmurtokaluston omistaminen valtion tehtävä - > takaa huoltovarmuuden - maakohtainen tukijärjestelmä samalla tasolla kuin EU-tasolla (kouppa, elvotuki) 	

HAASTE	RATKAISUAIHIOT	ETENEMINEN
<p>3. Miten huoltovarmuutta pidetään parhaiten yllä?</p>		
<p>3.</p> <ul style="list-style-type: none"> - logistiikan päätöksenteko siirtynyt monella ulkomaille (ymmärrys erikoisolosuhteista vähenee, kontaktit vähenee jne.) - kilpailukyky pitää säilyttää koko kuljetusketjussa (multimodaali) - riittävän monipuolinen tonnisto - maakohtainen tukijärjestelmä - jäänmuron yhteistyön edelleen tiivistäminen Itämerellä 	<ul style="list-style-type: none"> - varautuminen, riskienhallinta, harjoitukset, yhteistyö - raskaan jäänmurtokaluston omistaminen valtion tehtävä -> takaa huoltovarmuuden - maakohtainen tukijärjestelmä samalla tasolla kuin EU-tasolla (kauppa-alustuki, tonnistovero jne.) - aluepoliittiset tai kansalliset ratkaisut eivät saa heikentää kilpailukykyä - päätöksenteon ennakoitavuus - toimintaedellytysten luominen - tukijärjestelmät 	

HAASTE	RATKAISUAIHIOT	ETENEMINEN
<p>4. Miten varmistetaan merenkuluelinkeinon kilpailukyky?</p>		
<p>4.</p> <ul style="list-style-type: none"> - kilpailukyvyn takaaminen - koko ketju (asiakkaat mukaan) - kustannusrakenne (miehistökustannus 1:1 vuorottelu) 	<p>4. -tukijärjestelmä</p> <ul style="list-style-type: none"> - nettopalkka (Euroopan linjausten mukaisesti) - tonnistovero - maksupolitiikka (ei heikennetä maksuilla kilpailukykyä, ohjataan toimintaa) - rahoitusinstrumentit - asiakkaat mukaan/asiakkaan ääni mukaan/koko kuljetusketju - sekamiehitys ja osaamisen säilyminen Suomessa 	